

Forebyggelse af arbejdsulykker i
fiskeriet
Det nytter!

Jørgen Møller Christiansen

Seniorforsker

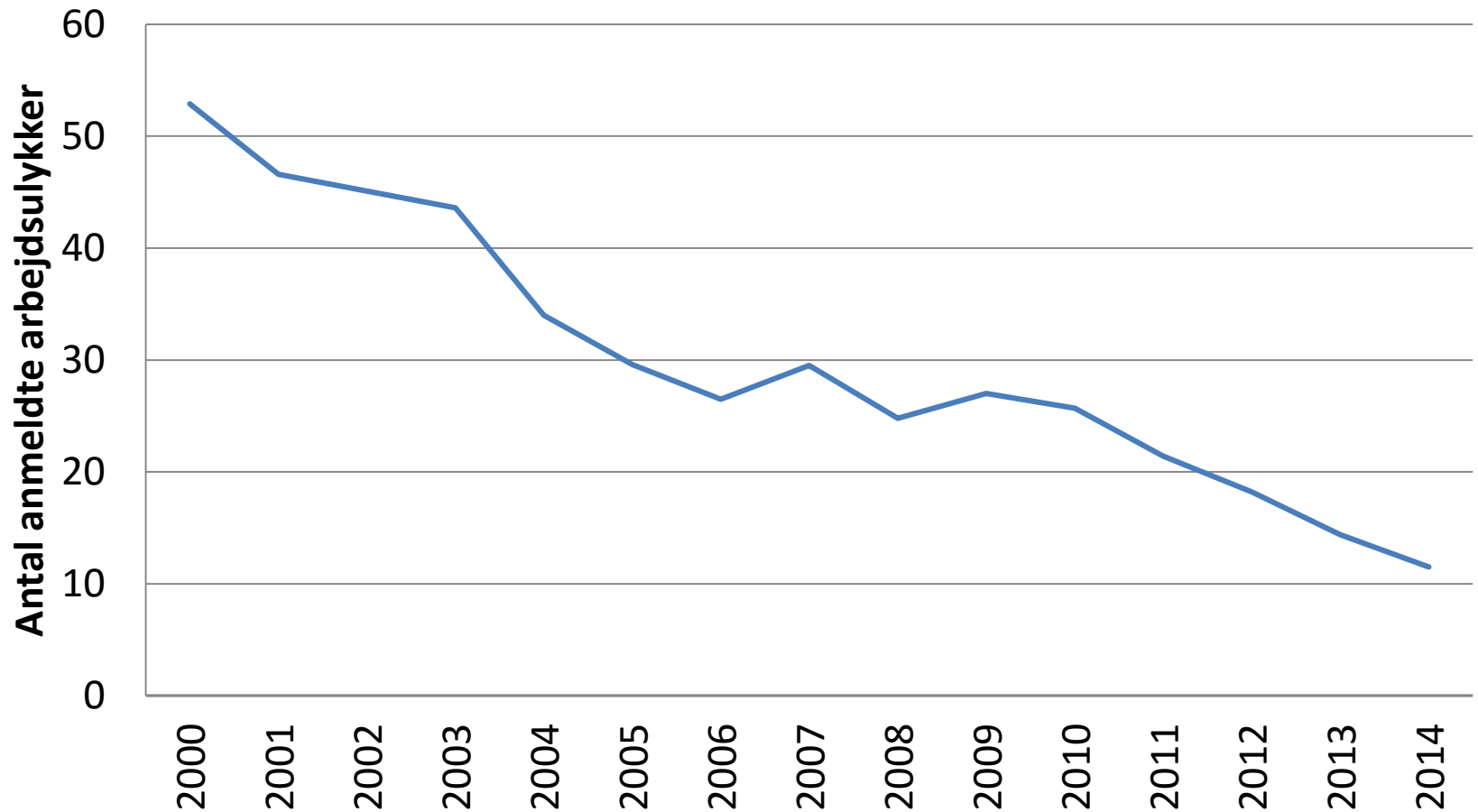
Center for Maritim Sundhed og Samfund

Syddansk Universitet, Esbjerg

Den danske fiskerflåde

- Værdien af danske fiskeres landinger: knap 3 mia. kroner i 2014
- Antal fartøjer knap 2.500. Reduceret med 49 % seneste 18 år.
- Mange små fartøjer. Besætning i gennemsnit 1,3 medlemmer
- Langt flest garnbåde, men de 595 trawlere udgør 77 % af fartøjernes samlede tonnage
- Fiskernes alder i snit knap 50 år.

Anmeldte arbejdsulykker i dansk fiskeri per 1.000 fiskere

Anmeldte arbejdsulykker til Søfartsstyrelsen. Antal beskæftigede fiskere er baseret på Danmarks Statistik – Registerbaseret Arbejdsstyrke-Statistik (RAS)

Det kan nytte!

et fald i arbejdsulykker i fiskeriet fra
53 anmeldte arbejdsulykker pr. 1.000 fiskere i 2000
til
11,5 arbejdsulykker pr. 1.000 fiskere i 2014.

Set i bakspejlet arbejdsulykker 2000-2015

- Fiskerne på trawlerne er klart overrepræsenteret
- Besætningen er typisk på 3-4 medlemmer
- Nye om bord (fiskere der har været på fartøjer under 1 år eller lærlinge), mange udsat for arbejdsulykker
- Færre fald/gled-ulykker, flere klemskader
- 6 % har slået hovedet ved ulykken

Uddannelse – en forudsætning

- Vejen ind i fiskeriet er kun muligt gennem Erhvervsfiskeruddannelsen. Aldersgrænsen er sat til 16-25 år, og den unge skal endvidere have 9 års skolegang, et gyldigt sundhedsbevis samt et bestået kursus af tre ugers varighed i arbejds- og søsikkerhed for at blive optaget på uddannelsen. For de +25 år er det for nyligt også blevet muligt at gennemføre Erhvervsfiskeruddannelsen som voksenlærling.

Arbejdsulykken indtræffer

→ Anmeldelse

til Søfartsstyrelsen

Opfølgning lokalt
på fartøjet

Behandling i systemet

Søfartsstyrelsen

Den Maritime
Havari-
kommission

Fiskeriets
arbejds miljøråd

Forebyggelsesinitiativer

Beskrivelse af hændelsen
og forslag til forebyggelse
sendes til Havnesikkerheds
udvalget

Opfølgning i distriktet

Kvartalsmøde i
havnesikkerhedsudvalget
om arbejdssikkerhed

Sendes til
Forsikrings-
selskab

Behandling
af erstatning

God sikkerhed: **Det betaler sig!**

- Udviklingen i arbejdsskadepræmien i fiskeriet giver et klart signal om, at forekomst af arbejdsskader i fiskeriet udvikler sig meget positivt. Præmien faldt således med 37 % for 2014, og fra 2015 nedsatte Danske Fiskeres Forsikring præmien for arbejdsskadeforsikring for medhjælp med 11%.

Søfartsstyrelsen

- Skibssikkerhed omfatter sikkerheden om bord herunder sikkerheden for besætningsmedlemmerne. Skibssikkerhed er et af Søfartsstyrelsens overordnede fokusområder, og der er særligt fokus på maritim arbejdsmiljøregulering.
- *Nyere indsatser:* Skibe der lejlighedsvis udfører industrifiskeri, fartøjernes stabilitet, overholdelse af sikkerhedskravene til rensemaskiner, risiko ved udsætning og bjærgning af fiskeredskaber.

Søfartsstyrelsen

Sikre skibe - egenkontrol af sikkerhed

Forudsætningerne for at få tilladelse til egenkontrol er, at der ved det forudgående syn ikke er konstateret tekniske eller operative fejl på skibet. Desuden er det en forudsætning, at der ikke sker arbejds- eller søulykker på det pågældende skib i perioden frem til egenkontrollen.

- Fiskeskibe under 15 meter skal afholde årlige egenkontROLSYN – checkliste anvendes.
- For større fartøjer anvendes ved kontrollen et omfattende synsskema.

Den Maritime Havarikommission

Den Maritime Havarikommission undersøger ulykker indenfor skibsfart og fiskeri.

Der udføres undersøgelser af sø- og arbejdsulykker på danske og grønlandske skibe samt ulykker på udenlandske skibe, når de sker i dansk eller grønlandsk territorialfarvand.

Formålet er at klarlægge omstændighederne for ulykkerne og fremme initiativer, der øger sikkerheden til søs.

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd: Safety Management System

web-baseret

Moduler i systemet:

- Arbejdspladsvurdering/risikovurdering, APV
- Arbejdsplads-brugsanvisning, APB
- Medicinkisten
- Besætningsliste
- Udstyr og syn
- Øvelser
- Nearmiss

Bruges af fiskerne i Danmark, Grønland og Skotland

Kontakt post@F-A.dk

Se You Tube/Fiskeriets Arbejdsmiljøråd/

Arbejdspladsvurdering (APV)

- Krav ifølge Søfartsstyrelsens Meddelelse A "Teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe".
- APV'en skal som minimum revideres hvert 3. år.
- Det er skippers ansvar, at APV'en bliver gennemført i samarbejde med hele besætningen
- APV'en giver overblik, når I diskuterer de arbejdsopgaver, der påvirker jeres sikkerhed og sundhed.
- Når risici er indkredset, får I også mulighed for at løse dem. Måske kan I gøre arbejdet på en bedre måde. Måske kan I lave tekniske foranstaltninger
- Der skal laves en skriftlig risikovurdering / handlingsplan, når en arbejdsopgave udgør en "særlig risiko" for jer.
- Når et nyt besætningsmedlem mønstrer, skal skipper og den nye mand gennemgå de arbejdsopgaver, hvor der er særlig risiko for sikkerheden og sundheden.

Hvorfor nytter det?

- Indsatsen for nedbringelse af arbejdsulykkerne er målrettet forebyggelse
- Der handles så snart man får ny viden
- Forebyggelses-informationen er tilpasset fiskerne
- Fra skriftlige instrukser til dialog om sagen
- Sikkerhedskulturen i dansk fiskeri er vel udbygget

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN

Jørgen Møller Christiansen
E-mail: jmc@health.sdu.dk

Udgå??

- Afvigelse fra procedure er en hyppigt anvendt faktor i ulykken årsagssammenhæng. Dette eksemplificerer tro på, at sikkerheden kan skabes ved hjælp af formalisering. ISM-koden er baseret på dette princip og er den vigtigste lovgivningsmæssige redskab til at sikre formaliseringen af sikkerheden og for fremme af en sikkerhedskultur.
- procedurerne er en statisk redskab til brug i en dynamisk situation.
- Snarere end at pege på de søfarendes evner og vilje at følge procedurer, den DMAIB foreslår at tage et kritisk blik på udførelse af de procedurer, som en sikkerhedsforanstaltning.